

Встановлено, що при розробленні інтегрованих завдань обов'язково слід враховувати зміст і очікувані результати уроку. Це означає, що завдання мають бути спрямовані на досягнення конкретних навчальних цілей та вимог модельної навчальної програми.

З'ясовано, що використання у конструюванні інтегрованих завдань візуальних засобів, таких як фотографії, малюнки, історичні реконструкції, історичні карти, відео, графіки та інші візуальні матеріали, допомагає зробити навчальний матеріал більш доступним та зрозумілим для дітей цифрового покоління.

Обґрунтовано, що розробляючи систему інтегрованих завдань, важливо враховувати особливості дітей цифрового покоління. Водночас ефективними є методи інтерактивного навчання – залучення учнів до діалогу, дискусій та співпраці.

Підручник «Досліджуємо історію та суспільство» як засіб формування міжпредметних понять і вмінь учнів

*Г. В. Сєрова,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу суспільствознавчої освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

Системна трансформація освітнього процесу відповідно до стратегії Нової української школи передбачає модернізацію змісту і методології навчання. На основі узагальнення наукових розвідок ми дійшли висновку, що запровадження інтегрованого підходу в шкільній освіті, задекларованого у Державному стандарті базової середньої освіти, є основою конструювання цілісного освітнього процесу і розв'язання актуальних освітніх завдань, зокрема у навчанні історії та громадянської освіти.

Прикладом реалізації такого підходу є модельна навчальна програма інтегрованого курсу для 5–6 класів «Досліджуємо історію і суспільство», розроблена співробітниками відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України.

У ході дослідження доведено, що структура і зміст курсу забезпечує опанування учнями міжпредметними категоріями та поняттями для досягнення очікуваних результатів у навчанні учнів історії та громадянської освіти.

Визначено потенціал підручника інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство» у формуванні міжпредметних понять та умінь учнів 5 класу, який розкривається через проблемно-тематичний підхід до відбору і структурування навчального змісту, підібрані оптимальні види активностей учнів, міжпредметні пізнавальні завдання/запитання. Так, явища суспільного життя минулого й сьогодення, позначені міжпредметними поняттями, розглядаються в одному тематичному блоці (розділі курсу, параграфі, на уроці) з урахуванням особливостей методів дослідження окремих наук: історії, філософії, політології, правознавства. Об'єднання інформації навколо визначених міжпредметних для галузі широких категорій та ідей створює

основу структурування змісту кожного параграфу підручника, який реалізується через залучення учнів до різноманітних видів навчальної діяльності.

З'ясовано, що у навчальному матеріалі 5 класу історичний та громадянознавчий складники тісно переплетені навколо наскрізного поняття «сталий розвиток». На цій основі сформовано інтегровані модулі інформації, яка поєднує відомості з різних наук/предметів, що розкривають це явище з різних боків. Для опанування міжпредметним змістом у підручнику передбачено застосування спеціальних пізнавальних завдань і запитань при опануванні учнями відповідною темою.

Таким чином, підручник уможливорює досягнення обов'язкових результатів навчання інтегрованого курсу за Державним стандартом базової середньої освіти.

Проектна діяльність учнів у контексті інтегрованого навчання історії

*І. В. Мороз
науковий співробітник
відділу суспільствознавчої освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

У ході дослідження теми «Методичні засади і технології інтегрованого навчання історії в гімназії» було визначено особливості використання проектної діяльності у контексті інтегрованого навчання історії.

Упровадження ідей Нової української школи потребує залучення сучасних освітніх технологій, які передбачають співпрацю учнів задля досягнення спільної мети. Однією з основних форм організації спільної роботи учнів є проектна діяльність.

Під навчальним проектом розуміємо діяльність здобувачів освіти із розв'язання конкретної проблеми, спрямованої на досягнення заздалегідь запланованого результату. Проектна діяльність учнів передбачає перенесення знань у нові умови для розв'язання значущої проблеми, досягнення кінцевого результату в процесі цілевизначення, планування й здійснення проекту.

Визначено, що проектна діяльність в умовах інтегрованого навчання історії дає змогу ефективно поєднати теоретичні та практичні складники освітньої діяльності учнів, розкрити, розвинути й реалізувати їхній творчий потенціал. Робота над навчальним проектом завжди передбачає розв'язання певної навчальної проблеми із застосуванням різноманітних методів за обов'язкового інтегрування знань, умінь з різних галузей науки, навчальних предметів/курсів.

З'ясовано, що перевагою використання проектної технології в освітній діяльності є вміння, які набувають учні як-от: планувати свою роботу, попередньо прораховуючи можливі результати; використовувати багато джерел інформації; самостійно збирати і накопичувати матеріал; аналізувати та співставляти факти, аргументувати свою думку; приймати рішення; встановлювати соціальні контакти (розподіляти обов'язки, взаємодіяти один з одним); створювати «кінцевий продукт» – матеріальний носій проектної діяльності; представляти створене перед аудиторією; оцінювати себе та інших.

Обґрунтовано, що метод проектів доцільно застосовувати в навчанні тоді, коли потрібно розв'язати дослідницьке або творче завдання, яке передбачає, з одного боку,